

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput Primum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

cet aliquis. An prorsus falsum erit, quod ajunt Sozomenus & Socrates, Paulum Thessalonicam venisse, atque inde Corinthum proficisci simulantem, Romam navigasse. Id omnino verum puto, sed alio factum tempore: tunc scilicet cum Paulus primum depositus est ac damnatus, suffecto in ejus locum Eusebio Nicomediense. Eo siquidem tempore Paulus cum liberam haberet vagandi potestatem, Thessalonicam & Romam & in alias urbes Occidentalis Imperii pro arbitrio suo proficisci potuit, quemadmodum superius observavi.

CAPUT IX.

Cur Athanasius inter orthodoxos Episcopos Paulum Constantinopolitanum minime recensuerit.

Mirari quis non immerito potest, quid causa sit cur Athanasius in Oratione prima contra Arianos, orthodoxorum Episcoporum indicem texens, qui Nicænam fidem constanter asseruerant, Pauli nostri nomen prætermiserit; quem tamen constat pro Nicæni Concilii doctrina ac fide adversus Arianos fortiter decertasse. Certe Athanasius in oratione supra memorata mentionem facit Alexandri Episcopi Constantinopolitani. Cur ergo Paulum quoque Alexandri successorem ei minime adjunxit? Nec est quod quis objiciat, Athanasium eo loco illos duntaxat Episcopos commemorasse, qui jam fa-

cto functi essent; ac proinde Paulum ab illo præteritum esse, eo quod adhuc superstes esset. Hæc responsio admitti forsitan posset, si Paulus Constantinopolitanus superstes adhuc fuisset eo tempore, quo prima hæc oratio adversus Arianos scripta est ab Athanasio. Verum antequam eam Orationem, seu potius Epistolam scriberet Athanasius, Paulus jam è vivis excesserat. Mortuus est enim anno natalis Dominici 351. aut 352. ut ad Historiam Socratis observavi. Hæc autem Oratio adversus Arianos scripta est ab Athanasio post enthronismum Georgii, anno Christi 356. sicut in superiore libro annotavi. Alia igitur hujus rei causa inquirenda est. Neque enim sine causa, aut per negligentiam id ab Athanasio factum esse crediderim. Existimo igitur Athanasium eo loco de industria Pauli nomen prætermisisse, eo quod in Concilio Tyri cum Arianis permixtus, condemnationi ipsius subscripserat, ut supra vidimus. Eandem ob causam maximi quoque Hierosolymorum Episcopi nomen ibidem reticuit, licet Macarii Hierosolymitani mentionem fecisset. Quod quidem non ulciscendi animo ab Athanasio factum esse credendum est. Procul enim aberat ab hoc affectu Athanasius. Sed quoniam Athanasius eo loco illos duntaxat Episcopos commemorare decreverat, qui procul ab omni crimine, & ab omni macula Arianæ communionis perpetuo abfuisent, idcirco Paulum & Maximum in eo numero noluit recensere, quos sciebat in illa apud Tyrum Synodo communionem Arianorum fuisse pollutos.

HENRICI VALESII OBSERVATIONUM ECCLESIASTICARUM IN SOCRATEM ET SOZOMENUM LIBER TERTIUS.

CAPUT PRIMUM.

ANTE annos plus minus quadraginta, gravis inter Eruditos orta est controversia de sexto Canone Concilii Nicæni. Ad cujus expositionem multa tunc allata sunt à multis, dum singuli Canonem illum ad suas partes trahere conantur. Sed cum doctissimi homines de Ecclesiis ac regionibus suburbicariis acris inter se contenderent, Rufini Interpretationem potius, quam Canonis ipsius verba exposuerunt. Exstitit postea Joannes Launoïus, magni nominis Theologus, qui haud ita dudum Librum edidit de recta interpreta-

ne sexti Canonis Nicæni. Verum hic quoque ad eundem, quem priores illi lapidem impiebat. Et quod in titulo operis sui promiserat, id duabus editionibus implere non valuit. Erroris autem causam ei præbuit prava via ac methodus, quâ in ejus Canonis expositione usus est. Nam cum Canon Nicæni Concilii exponendus esset sicut à Nicænis Patribus est editus, & post Græcorum verborum explicationem ordine progrediendum esset ad explicationem Interpretationis Rufinianæ: contra Joannes Launoïus, primo quidem sensum Rufini investigavit, deinde verba ipsa Nicænorum Patrum, juxta eum sensum, quem Rufini verbis tribuerat, exposuit.

Nos vero Interpretationem Rufini inpraesentiarum quidem omittimus, quippe quae verius paraphrasis sit quam versio. Ipsum vero Canonem, prout à trecentis illis Episcopis promulgatus est, proponentes, explicare conabimur.

« Sic igitur habet Canon sextus. τὰ ἀρχαῖα ἐν
« κρατεῖται, τὰ ἐν αἰγύπτῳ ἔτι καὶ ἐν παλαιᾷ, ὡς
« ἔστι ἐν ἀλεξανδρείᾳ ἐπίσκοποι, πάντων τῶν ἐκ τῆς
« πλὴν ἑσθίας. ἐπεὶ δὲ τῶν τῶν ἡμετέρων τῶν το
« οὐκ ἐστὶν ὁμοίως ἢ ἐκ τῶν ἀντιόχειαν ἔστι
« ἢ ἀλλὰς ἱεραρχίας, τὰ προαφῆα σὺν τοῖς ἑκκλη
« σίας. καὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων, ὅτι ἐν τῇ
« γυναικὶ μετροπολίτη. γίνεσθαι ἐπίσκοπος, ἢ τοῖς
« τὸν ἢ μετὰ τὴν συνόδον ὡς ἐστὶν μὴ δὲ ἐν τῇ
« πον. Quae verba Dionysius Exiguus ita Latine
« vertit. Antiqua consuetudo servetur per Aegyptum,
« Libyam & Pentapolim, ut Alexandrinus
« Episcopus horum omnium habeat potestatem:
« quia & urbis Romae Episcopo parilis mos est.
« Similiter autem & apud Antiochiam ceterasque
« Provincias suis privilegia servantur Ecclesiis. Illud
« autem generaliter clarum est, quod si quis
« praeter Metropolitanam sententiam fuerit factus
« Episcopus, hunc magna Synodus definivit Episcopum
« esse non oportere.

CAPUT II.

Duo praecipue in hoc Canone notanda sunt. Primum est hic agi de Patriarchis. Alterum est non de sola ordinatione hic agi, sed de omni iure Patriarchico. Ac prius quidem illud ita demonstrari potest. Patres Concilii Niceni, cum Ecclesiarum quieti prospicerent, in Canone quarto sanxerunt, quo ritu celebranda essent Episcoporum electiones, easque à Metropolitanis Episcopis confirmari voluerunt. Cum igitur potestas Metropolitanorum in capite illo quarto abunde stabilita esset, quid opus erat rursus in sexto de Metropolitanis dicere. Proinde inanis ac superflua esset haec repetitio, quae in viros tam graves cadere non potest. Praeterea in hoc capite sexto agitur de Episcopis, qui regunt Diocesis, non autem de his, qui regunt unicam Provinciam. Atqui Metropolitanam unam duntaxat Provinciam regunt. Singuli enim praesunt Episcopis suae Provinciae. Patriarchae vero Diocesis, id est multas simul iunctas Provincias administrant, & subiectos sibi habent multos Metropolitanos. De his ergo intelligendus est hic Canon, non de simplicibus Metropolitanis. Alioquin manca atque imperfecta esset constitutio Patrum Nicenorum. Cum enim Episcoporum ordinationi abunde prospexissent, quam à Metropolitanis confirmari sanxerunt, restabat ut de Metropolitanorum ipsorum ordinatione statuerent. Id autem diserte faciunt hoc Canone 6. illos à Patriarchis ordinari jubentes, qui sunt Metropolitanam Metropolitanorum. Ita omnino intelligenda sunt haec verba Canonis nostri. Illud autem generaliter clarum est, quod si quis praeter Metropolitanam sententiam fuerit factus Episcopus, hunc magna Synodus definivit Episcopum esse non oportere.

A se non oportere. Certe Joannes Zonaras Metropolitanos hoc loco interpretatur Patriarchas, qui sunt maiores Metropolitanam. Nam cum Alexandria Metropolis sit totius Aegypti, & cum Antiochia à veteribus dicta sit Metropolis totius Orientis, Episcopi illarum civitatum, Metropolitanam jure dici possunt. Cumque Patriarcharum nomen nondum usurpari cepisset, pro Patriarchis Niceni Patres Metropolitanos videntur posuisse.

CAPUT III.

Omnes certe, tam antiqui quam recentiores, qui ante Launioium scripsere, Canonem hunc de Patriarchis intellexerunt. Primum enim Innocentius Papa in epistola ad Alexandrum, hunc Nicenum Canonem ita intellexit: ait siquidem Antiochenam Ecclesiam à Nicenis Patriarchis hoc decreto, non supra unam Provinciam, sed supra suam Diocesis esse constitutam. Deinde addit Antiochenum Episcopum Metropolitanos praecipuo quodam jure ordinare solitum esse, ex auctoritate scilicet hujus Canonis Niceni. Atqui ista solis conveniunt Patriarchis. Hi enim soli Diocesis habent, & Metropolitanos ordinant, ut infra videbimus.

Innocentio accedit Hieronymus in epistola ad Pammachium de erroribus Joannis Hierosolymitani, ita scribens. Tu qui regulas quaris Ecclesiasticas, & Niceni Concilii Canonibus uteris, & alienos clericos, & cum suis Episcopis commorantes tibi interitus usurpare, responde mihi, ad Alexandrinum Episcopum Palestina quid pertinet? Ni fallor, hoc ibi decernitur, ut Palestina Metropolis Casarea sit, & totius Orientis Antiochia. Aut igitur ad Casariam Episcopum referre debueras, cui spreta communione tua communicare nos noveras: aut si procul expetendum iudicium erat, Antiochiam potius litera dirigenda. Fatetur Launoius, sextum Canonem Niceni Concilii hic ab Hieronymo designari. Cum ergo dicat Hieronymus, Antiochenum Episcopum ex decreto illius Canonis, habuisse jus in Ecclesia Palestina, idque supra Metropolitanum Episcopum, de Patriarchis eum Canonem intellexerit necesse est; Patriarchae enim erant supra Metropolitanos, & quasi Metropolitanam Metropolitanorum, ut supra dixi. Unde etiam Hieronymus, tam Antiochenum, quam Casariam Episcopum ibidem vocat Metropolitanum, sic enim subiungit: Sed novetur Casarea, cur Antiochiam nolueris mittere. Sciebas quid fugeres, quid vitares. Ma uisti occupati auribus molestiam facere, quam debitum Metropolitanano tuo honorem reddere. Recte ergo Petrus de Marca observavit, Canonem sextum Niceni Concilii de Patriarchis, & de Patriarchico jure intellectum esse ab Hieronymo.

Praeterea Joannes Scholasticus, qui regnante Justiniano Patriarcha fuit Constantinopolitana, in collectione Canonum nuper Parisiis edita, sextum hunc Canonem de Patriarchis intelligit. Nam in primo titulo collectionis suae, qui